

گفتگو با

آقای کوروش امانی

سرپرست معاونت مالی واداری

شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی (سهامی عام)

تهیه صورتهای مالی تلفیقی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی؛ کار گروهی

سازش

شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی از شرکتهای فعال و بزرگ و موفق سرمایه‌گذاری کشور است که در بسیاری زمینه‌ها از جمله تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، پیشگام بوده است. برای نشریه حسابرس فرصت ارزشمندی فراهم ساختید که کوششهای موفق شرکت در زمینه گزارشگری مالی را به خوانندگان نشریه معرفی کنیم. لطفاً به صورت کوتاه خوانندگان را با شرکت و کوششهایش در زمینه گزارشگری مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آشنا کنید.

بین‌المللی گزارشگری مالی برای اولین بار تهیه می‌شد، قالب خاصی در دسترس نبود. از این رو نسبت به طراحی قالب صورتهای مالی در صفحه گسترده اکسل (Excel) اقدام شد. مدت زمان تهیه صورتهای مالی تا اخذ گزارش حسابرسی حدود ۶ ماه به طول انجامید.

سازمان

در مسیر انجام کار با چه مشکلاتی مهمی روبه‌رو شدید و چگونه آنها را حل کردید؟

امانی

نبود نمونه واحد در تهیه صورتهای مالی و وجود موارد افتراق در نمونه منتشرشده از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار و نمونه منتشرشده سازمان حسابرسی، از مهمترین مشکلات شروع به‌کار به‌شمار می‌آمد، و همچنین در زمان تهیه صورتهای مالی، متن ترجمه‌شده کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در دسترس نبود.

نبود توافق با حسابرس در برخی موارد، به‌دلیل نبود مصادیق عینی در تعیین ارزشهای منصفانه و به‌کارگیری برخی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، و تأکید حسابرس بر اندازه‌گیری مبتنی بر بهای تاریخی به جای ارزش منصفانه، از مشکلات غیرمنتظره بود.

در نهایت تمامی موارد ابهام با نظر حسابرس نهایی و برطرف شد.

سازمان

اشاره کردید که در کلاسهای آموزشی تفاوت‌های میان دو استاندارد مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به نوع فعالیت گروه، استانداردهای مربوط به آن نیز بررسی شد. در مسیر کار با چه تفاوت‌های بین این دو چارچوب گزارشگری مالی روبه‌رو شدید؟

امانی

ساختار صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران شامل ترازنامه، صورت سود و زیان، صورت سود و زیان جامع، صورت جریان وجوه نقد و یادداشت‌های توضیحی است. در حالی که طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، افزون بر صورتهای مالی یادشده، صورت دیگری

امانی

شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی، یکی از ۴ شرکت فعال در حوزه چندرشته‌ای صنعتی در بازار سرمایه ایران با سرمایه ثبت‌شده معادل ۱۶۲۵۰ میلیارد ریال است. شرکت به موجب ابلاغیه مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۵ سازمان بورس اوراق بهادار مبنی بر الزام تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکتهایی با سرمایه ثبت‌شده بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیارد ریال، صورتهای مالی یادشده را برای سال ۱۳۹۵ و سنوات مقایسه‌ای ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ تهیه و ضمن اخذ گزارش حسابرس مستقل، در زمان مقرر به سازمان بورس اوراق بهادار ارائه کرده است.

سازمان

کار تهیه صورتهای مالی را از کجا شروع کردید؟ مشارکت مدیریت چگونه بود؟ از چه منابع و امکاناتی استفاده کردید؟

امانی

جهت آشنایی مدیران مالی و کارشناسان مالی در سطح گروه، ابتدا کلاسهای آموزشی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برگزار شد که مهم‌ترین موضوع آن مقایسه استانداردهای حسابداری ایران با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بود. در این کلاسها تفاوت‌های میان دو استاندارد مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به نوع فعالیت گروه، استانداردهای مربوط به آن نیز بررسی شد.

برای سازماندهی انجام کار، ابتدا کمیته‌ای متشکل از جانشین مدیرعامل و معاون امور شرکتهای، معاون مالی و اداری، و مدیران زیرمجموعه معاونت مالی و اداری تشکیل شد. کمیته یادشده، با استفاده از نمونه صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی که از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار تهران، منتشر شده بود، به‌عنوان الگوی تهیه صورتهای مالی تلفیقی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، کار را شروع کرد و در ادامه از کتابهای منتشرشده به‌وسیله سازمان حسابرسی درباره این استانداردها نیز استفاده شد.

با توجه به این‌که صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای

که طبق استانداردهای حسابداری ملی مالیات براساس قانون مالیاتهای مستقیم ایران محاسبه می‌شود، اما طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تفاوت‌های موقت و دائمی در محاسبه سود باید شناسایی و برای تفاوت‌های موقت، مالیات انتقالی در حسابها منظور شود که این موضوع با قانون مالیاتهای مستقیم کشور مغایر است. همچنین در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر موارد افشای تفصیلی و ارائه گردش عمده یادداشتهای بیشتر تأکید شده است.

حسابداری

برای تهیه مجدد صورتهای مالی، با توجه به تجربه‌ای که به‌دست آورده‌اید، چه مسیری را پیشنهاد می‌کنید؟

امانی

برای تهیه مجدد صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ابتدا باید صورتهای مالی شرکت‌های فرعی و وابسته بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه شود. سپس این صورتهای مالی را با صورتهای مالی شرکت اصلی که بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه شده است، تلفیق کرد. همچنین باید نیروی انسانی و واحد مستقل و نرم‌افزارهای مناسب، تأمین شود، و فنون و فرمول‌بندی‌های مناسب برای محاسبه ارزشهای منصفانه و برآوردهای مدیریت فراهم گردد.

حسابداری

کوشش شما برای تهیه صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، چه نفعی برای سودبران شرکت دارد؟

امانی

سودبران گزارشگری مالی، اطلاعات سودمندی بر مبنای صورتهای مالی تلفیقی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌دست می‌آورند. صورتهای مالی تلفیقی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ملی، اگر به‌طور مقایسه‌ای مورد تطبیق قرار گیرد، تفاوتها استخراج می‌شود و این تفاوتها ممکن است تجزیه و تحلیل وضعیت مالی، عملکرد و انعطاف‌پذیری مالی گروه را تسهیل کند و اطلاعات فزاینده‌ای را برای تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان فراهم آورد؛ همچنین بر

به نام صورت تغییرات در حقوق مالکانه نیز به‌عنوان یکی از اجزای صورتهای مالی اساسی ارائه می‌شود. همچنین یادداشتهای توضیحی در ارتباط با ریسکهای شرکت، خلاصه اهم رویه‌های حسابداری، توضیحاتی در خصوص معیارهای اندازه‌گیری و برآوردهای مدیریت، از مواردی است که در صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی اضافه شده است. همچنین صورت جریان وجوه نقد طبق استاندارد حسابداری مالی ۵ طبقه‌ای تهیه می‌شود. اما این صورت طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ۳ طبقه جدید باید ارائه شود.

حسابداری

اطلاعات مندرج در صورتهای مالی و یادداشتهای توضیحی، در دو چارچوب گزارشگری، چه تفاوت‌های اساسی با هم دارند؟

امانی

محتوای صورتهای مالی طبق استانداردهای حسابداری ملی مبتنی بر ترکیبی از دو رویکرد اصول و قواعد است. به‌طور نمونه استانداردهای حسابداری ملی در ارتباط با سرقفلی مثبت، براساس رویکرد مبتنی بر قواعد عمل می‌کند، و در مورد سرقفلی منفی، رویکرد این استاندارد مبتنی بر اصول است. صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تماماً بر پایه اصول می‌باشد.

به بیان دیگر، استانداردگذاری در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر مبنای اصول و مفهوم رجحان محتوا بر شکل به‌منظور افزایش شفافیت است. همچنین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مقایسه با استانداردهای حسابداری ملی، استفاده از ارزشهای منصفانه را الزام می‌کند و در برخی موارد، برای نمونه، محاسبه استهلاک، به مدیریت واحد تجاری اجازه می‌دهد تا براساس قضاوت، تصمیم‌گیری و برآوردها در صورتهای مالی را اعمال کند. به‌عنوان نمونه، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، این اجازه را به مدیر واحد تجاری می‌دهد تا استهلاک داراییهای ثابت را بر مبنای قضاوت، محاسبه و گزارش کند. این در حالی است که در استانداردهای حسابداری ملی، استهلاک داراییها براساس قانون مالیاتهای مستقیم محاسبه و ثبت می‌شود.

در ضمن یکی از تفاوت‌های محتوایی و شکلی در تهیه صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آن است

سازمان

مراجع حسابداری کشور و سازمانهای مربوط از تجربه مهمی که گذرانده‌اید چه درسی باید بگیرند؟ چه توصیه‌هایی برای آنها دارید؟

امانی

پیشنهاد به قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران از جمله سازمان حسابرسی و سازمان بورس و اوراق بهادار آن است که با هماهنگی نسبت به تدوین یک نمونه صورتهای مالی تلفیقی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و همچنین دستورالعمل و راهنمایی واحد برای این منظور به‌طور مشترک اقدام کنند تا از سردرگمی‌ها و تناقضهای دو نمونه واحد صورتهای مالی که تاکنون به‌طور جداگانه از سوی سازمان بورس و سازمان حسابرسی منتشر شده است، کاسته شود. به‌عنوان نمونه، صورتهای مالی تلفیقی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی منتشرشده از سوی سازمان حسابرسی، صورت وضعیت مالی را به‌شکل تی (T) پیشنهاد می‌کند. این در حالی است که نمونه پیشنهادی سازمان بورس به‌صورت گزارشی است. همچنین به جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی پیشنهاد می‌شود دستورالعمل حسابرسی مبتنی بر ارزشهای منصفانه را به‌منظور راهنمایی حسابرسان منتشر کنند.

سازمان

آیا شرکت شما مخالف فرایند گذار است یا پشتیبان آن؟ موافقید کمک کنید که شرکتهای دیگر هم به این ابتکار پیوندند؟

امانی

بله، شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی همواره پشتیبان گذار از استانداردهای حسابداری ملی به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است و برای این منظور حاضر است تا تجربه‌های به‌دست‌آمده در این خصوص را در اختیار دیگر شرکتها قرار دهد.

سازمان

از شما ممنونیم. امیدواریم مراجع مرتبط، از همراهی و آمادگی شما برای پشتیبانی از این ابتکار، بیشترین بهره را ببرند.

شفافیت اطلاعاتی صورتهای مالی شرکت و گروه بیافزاید و این امر باعث می‌شود تا سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان خارجی مشارکت بیشتری در تأمین مالی و عملیات شرکت داشته باشند.

سازمان

تهیه صورتهای مالی، به‌طور همزمان، براساس دو چارچوب گزارشگری مالی، با چه مسائلی همراه بود؟ چه مشکلات و چه منافعی داشت؟

امانی

تهیه صورتهای مالی تلفیقی یک بار بر مبنای استانداردهای حسابداری ملی و یک بار هم بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، زمان‌بر و هزینه‌بر است. ضمن این‌که فراهم کردن اطلاعات برای تهیه آن دو صورت مالی با مشکلاتی هماهنگی میان شرکت‌های گروه نیز مواجه است. تفاوت در ارقامهای متناظر آن نیز ممکن است بر شفافیت و محتوای اطلاعاتی اطلاعات حسابداری شرکت بیافزاید. همچنین سودبران و استفاده‌کنندگان صورتهای مالی درک بهتری از اطلاعات صورتهای مالی تلفیقی گروه خواهند داشت.

سازمان

آیا بعد از تهیه صورتهای مالی دوره‌نخستین، براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، صورتهای مالی دوره‌بعد، یعنی سال ۱۳۹۶ را انجام دادید؟

امانی

بله، شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی اقدام به تهیه صورتهای مالی تلفیقی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای سال مالی ۱۳۹۶ کرده است. عمده‌ترین چالش و مشکل موجود، ناهماهنگی شرکت‌های گروه برای تهیه صورتهای مالی تلفیقی به‌دلیل کمبود نیروی انسانی متخصص و نرم‌افزارهای مناسب حسابداری برای این منظور است. نکاتی که باید در تهیه مجدد صورتهای مالی تلفیقی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مدنظر شرکتها باشد، شامل تأمین نیروی انسانی متخصص، طراحی و یا تهیه نرم‌افزار مالی مناسب و برآورد قابل اتکای ارزشهای منصفانه است.